



ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 67/2014

Μεταξύ:

A. ARISTOTELOUS (CONSTRUCTION) LIMITED

Αιτητών

και

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Βασίλης Πάλμας, Μέλος

Αιτητές:

A. ARISTOTELOUS (CONSTRUCTION) LIMITED

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ριάνα Πασιουρτίδη, Δικηγόρο για Άντη Τριανταφυλλίδη & Υιούς Δ.Ε.Π.Ε.
2. Αριστοτέλη Αριστοτέλους, Εκπρόσωπο αιτούσας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ελίτα Γαβριήλ, Δικηγόρο της Δημοκρατίας
2. Ουρανία Βασιλείου, Πολιτικό Μηχανικό, Συντονιστή του Έργου
3. Μαρία Κυριάκου, Τεχνικό Επιθεωρητή
4. Κωνσταντίνο Μάρκου, Ασκούμενο Δικηγόρο
5. Λοΐζο Λοΐζου, Ασκούμενο Δικηγόρο

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 22 Μαΐου, 2015

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Αντικείμενο της παρούσας Προσφυγής είναι η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού («η Αναθέτουσα Αρχή»), με την οποία η προσφορά των Αιτητών σε σχέση με το διαγωνισμό «*«ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ (ΠΡΩΗΝ ΚΤΗΡΙΟ ΣΠΕΛ) ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ»*» απορρίφθηκε ως εκτός προδιαγραφών. Η ανάθεση της σύμβασης έγινε στην εταιρεία Ν. Γαβριήλ & Υιοί Λίμιτεδ, για το ποσό των €2.448.600,00 πλέον Φ.Π.Α. («ο επιτυχών»).

Ο υπό εξέταση διαγωνισμός, προκηρύχθηκε με ανοικτή διαδικασία, στις 8.8.2014. Τελική ημερομηνία υποβολής προσφορών, μετά από παράταση, ορίστηκε η 3.10.2014. Ακολούθησαν 4 διευκρινιστικά / τροποποιητικά έγγραφα.

Η αξιολόγηση των προσφορών ανατέθηκε σε Ιδιώτες Μελετητές, οι οποίοι υπέβαλαν τον Οκτώβριο του 2014 προς την Αναθέτουσα Αρχή έκθεση αξιολόγησης με εισήγηση ότι η προσφορά του επιτυχόντα είναι η μόνη πλήρης προσφορά, όσον αφορά την υποβολή των απαιτούμενων εγγράφων που προκύπτουν από τον Πίνακα του Παραρτήματος Γ. Σ' ότι αφορά την προσφορά των Αιτητών, σημείωσαν ότι αυτή δεν πληροί τον όρο που αφορά τα έγγραφα εξοπλισμού κουζίνας (Τόμος Γ6, όρος 6(α)) και την εμπειρία εξοπλισμού κουζίνας (Τόμος Γ6, όρος 7(γ))

Ακολούθως η Επιτροπή Αξιολόγησης ετοίμασε σχετική Έκθεση Αξιολόγησης ημερομηνίας 13.11.2014, στην οποία γινόταν εισήγηση προς το Συμβούλιο Προσφορών όπως η προσφορά κατακυρωθεί στον επιτυχόντα, ο οποίος ήταν ο χαμηλότερος – εντός προδιαγραφών – προσφοροδότης.

Όπως προκύπτει από την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, η προσφορά των Αιτητών απορρίφθηκε ως άκυρη, καθότι από το σχετικό έλεγχο διαφάνηκε ότι δεν υπέβαλε (α) Καταλόγους εξοπλισμού κουζίνας (Τόμος Γ6, όρος 6(α) των εγγράφων του διαγωνισμού) και (β) Κατάλογο εργατικού δυναμικού για την κουζίνα (Τόμος Γ6, όρος 7(γ) των εγγράφων του διαγωνισμού).

Το Συμβούλιο Προσφορών κατά τη συνεδρία του ημερομηνίας 2.12.2014, αποφάσισε την ανάθεση της σύμβασης στον επιτυχόντα.

Οι Αιτητές, ισχυρίζονται, ότι η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής να απορρίψει την προσφορά τους είναι εσφαλμένη αφού η προσφορά τους ανταποκρίνεται πλήρως σε όλους τους ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού. Υποστήριξαν ότι πεπλανημένα η Αναθέτουσα Αρχή αποφάσισε την απόρριψη της προσφοράς τους επειδή δεν υπέβαλαν καταλόγους εξοπλισμού κουζίνας με βάση τον όρο 6(α) του Τόμου Γ6 και καταλόγους εργατικού δυναμικού για την κουζίνα με βάση τον όρο 7(γ) του Τόμου Γ6, των εγγράφων του διαγωνισμού. Ανέφεραν ότι ο Τόμος Γ6 και ειδικότερα οι όροι 6(α) και 7(γ) αυτού δεν επιβάλλουν οποιαδήποτε υποχρέωση στους προσφοροδότες κατά το στάδιο υποβολής των

προσφορών. Ο εν λόγω Τόμος, ανέφεραν, περιέχει όρους που διέπουν τη σχέση του κυρίως εργολάβου (δηλ. του επιτυχόντα προσφοροδότη) και του εργολάβου / προμηθευτή κουζίνας και αφορούν όρους συμμόρφωσης κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, στάδιο δηλαδή μεταγενέστερο της αξιολόγησης και της απόφασης κατακύρωσης. Το λεκτικό ανέφεραν του Τόμου Γ6 βεβαιώνει τα πιο πάνω κατά τρόπο αναντίλεκτο. Σημασία, ισχυρίζονται, δεν έχει ο τίτλος που δόθηκε στον εν λόγω Τόμο «*Τεχνική Περιγραφή – Προδιαγραφές Εξοπλισμός Κουζίνας*» αλλά οι όροι που περιέχονται σ' αυτόν οι οποίοι είναι καθαρά συμβατικοί.

Οι Αιτητές, για να ενισχύσουν την θέση τους, παρέπεμψαν σε όρους του σχετικού Τόμου του διαγωνισμού υποστηρίζοντας, ότι οι αναφορές που γίνονται στον εν λόγω τόμο σε «εργολάβο» και «προσφοροδότη» αφορούν τον εργολάβο/προμηθευτή του εξοπλισμού κουζίνας και όχι τον κυρίως εργολάβο, που θα είναι ο επιτυχών προσφοροδότης του επίδικου διαγωνισμού, στον οποίο θα ανατεθεί η σύμβαση.

Τόνισαν ότι, κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών εκείνο που όφειλαν να πράξουν οι προσφοροδότες ήταν να καταγράψουν «*το κόστος έναντι του οποίου δεσμεύονταν να προμηθεύσουν τον ζητηθέντα εξοπλισμό κουζίνας*» πράγμα που έπραξαν με τη συμπλήρωση του δελτίου ποσοτήτων. Οι όροι του διαγωνισμού δεν απαιτούσαν να δηλωθεί ο εργολάβος/προμηθευτής του εξοπλισμού κουζίνας με τον οποίο θα συνεργαστούν. Παρέπεμψαν στον Τόμο Γ6, όρο 8(ε)

υποστηρίζοντας ότι κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης θα έπρεπε να υποβληθούν στο Σύμβουλο Μηχανικό για έγκριση λεπτομερή σχέδια, τεχνικά φυλλάδια και προδιαγραφές για όλον τον εξοπλισμό και εξαρτήματα που θα χρησιμοποιηθούν. Αυτό ανέφεραν επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι σύμφωνα με τα έγγραφα του διαγωνισμού δεν απαιτείτο να υποβληθούν προτεινόμενα υλικά και μηχανήματα και γι' αυτό το λόγο στα έγγραφα του διαγωνισμού αναφέρεται ρητά ότι το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 15 με τίτλο «*Έντυπα προτεινόμενων υλικών και μηχανημάτων*» δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω ανέφεραν ότι οι όροι του Τόμου Γ6 όπως είναι διατυπωμένοι οδηγούν τον μέσο αναγνώστη στο συμπέρασμα ότι οι προσφοροδότες δεν έχουν υποχρέωση να συμπεριλάβουν κατά το στάδιο της υποβολής της προσφοράς τους καταλόγους κατασκευαστών και καταλόγους εργατικού δυναμικού. Απολύτως σχετικά, σύμφωνα με τους Αιτητές, είναι τα όσα αποφασίστηκαν στην υπόθεση *Εταιρεία Γενικών Κατασκευών Ατδ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1989) 3Γ Α.Α.Δ 1859*.

Οι Αιτητές, χωρίς επηρεασμό των πιο πάνω, υποστήριξαν ότι η μη τήρηση των όρων του διαγωνισμού 6(α) και 7(γ) του Τόμου Γ6 δεν μπορούσε να καταστήσει την προσφορά τους άκυρη. Οι εν λόγω όροι δεν αποτελούν ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού, εφόσον αποτελούν όρους συμβολαίου και όχι όρους της Διακήρυξης του Διαγωνισμού (instructions to the tenderers).

Οι Αιτητές προς υποστήριξη της θέσης τους αναφέρθηκαν στην υπόθεση *General Constructions Ltd v. Δήμου Λεμεσού* (1998) 3 A.A.Δ. 584 όπου αποφασίστηκε ότι αν και η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους μπορούσε να θεωρηθεί ότι παραβίαζε τις πρόνοιες του όρου 70(1), η προσφορά δεν μπορούσε να θεωρηθεί άκυρη γιατί οι Όροι του Συμβολαίου δεν ήταν όροι της διακήρυξης της δημοπρασίας (instructions to tenderers).

Η Αναθέτουσα Αρχή, τόνισαν, δεν εξέτασε κατά πόσον η απόκλιση της προσφοράς τους αφορούσε απόκλιση από ουσιώδη ή μη ουσιώδη όρο. Μετά τη διαπίστωση της δήθεν απόκλισης της προσφοράς τους προχώρησε στην απόρριψη της χωρίς να προνοείται στα έγγραφα του διαγωνισμού ότι η μη υποβολή καταλόγων κατασκευαστών ή καταλόγου εργατικού δυναμικού για την κουζίνα οδηγεί σε απόρριψη της προσφοράς. Η Αναθέτουσα Αρχή, υπέβαλαν, δεν μπορούσε να απορρίψει την προσφορά τους χωρίς να αξιολογήσει αν οι πιο πάνω όροι ήταν ουσιώδεις ή μη. Οι κατ' ισχυρισμόν ελλείψεις της προσφοράς τους δεν επηρέαζαν καθ' οιονδήποτε τρόπο είτε την ποιότητα, είτε την απόδοση των εργασιών του έργου, είτε τα δικαιώματα της Αναθέτουσας Αρχής και τις υποχρεώσεις τους. Σύμφωνα με τους Αιτητές, τί θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ουσιώδης απόκλιση, προσδιορίζεται στον όρο 7.2 του Τόμου Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού.

Το συνολικό κόστος του εξοπλισμού κουζίνας σημείωσαν, το οποίο ανέρχεται μόλις στις €17.000, δεν είναι δυνατό να οδηγήσει σε αποκλεισμό προσφοράς

της οποίας η αξία ανέρχεται στα €2.376.000. Εφόσον οι όροι του διαγωνισμού δεν απαιτούσαν το εργατικό δυναμικό για την κουζίνα να έχει συγκεκριμένη κατάρτιση ή πείρα, και εάν υποβάλλονταν οι εν λόγω κατάλογοι η Αναθέτουσα Αρχή δεν είχε οτιδήποτε να αξιολογήσει. Το μόνο που απαιτείτο ήτο η υποβολή καταλόγου εργατικού δυναμικού. Προς υποστήριξη της θέσης τους παρέπεμψαν σχετικά στην Υπόθεση αρ. 861/2001, *Atlas Pantou Co Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας*, ημερομηνίας 20 Ιουνίου 2013.

Τέλος, οι Αιτητές υποστήριξαν ότι ούτε ο επιτυχών προσδιόρισε επακριβώς στον κατάλογο που υπέβαλε το προσωπικό που θα ασχοληθεί με την εργασία αυτή. Το μόνο που υπάρχει, ανέφεραν, είναι στο σημείο 5 του εν λόγω καταλόγου κατά τρόπο γενικό αναφορά σε «*διάφορους ημερήσιους εργάτες – αντίστοιχοι της εργασίας που θα εκτελεστεί*» και πρόσθεσαν ότι, η προσφορά τους ήταν κατά €72.600 φθηνότερη από την προσφορά του επιτυχόντα και όπως έχει νομολογηθεί η κατακύρωση ενός έργου στην πιο συμφέρουσα για το δημόσιο τιμή, εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. (*Εταιρεία Γενικών Κατασκευών Ατδ v. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 80, *Caramondani Bros Ltd v. Δημοκρατίας* (1990) 4 Α.Α.Δ. 2771).

Η Αναθέτουσα Αρχή απαντώντας στους ισχυρισμούς των Αιτητών ανέφερε ότι ο λόγος για τον οποίο απορρίφθηκε η προσφορά τους έγκειται ουσιαστικά στις πρόνοιες του Τόμου Γ6 «*Τεχνική Περιγραφή – Προδιαγραφές Εξοπλισμός Κουζίνας*». Αναφερόμενη στις πρόνοιες του σχετικού Τόμου υποστήριξε ότι με

το τροποποιητικό έγγραφο με αρ. 4 προστέθηκε στα έγγραφα της προσφοράς ο Τόμος Γ6 «*Τεχνική Περιγραφή – Προδιαγραφές Εξοπλισμός Κουζίνας*» και τροποποιήθηκε η σελίδα 1/110 του Δελτίου Ποσοτήτων με τη σελίδα 1/110R, η οποία αφορά τις «*Μηχανολογικές Εργασίες και Εξοπλισμό Κουζίνας*».

Με τις συνδυασμένες πρόνοιες των όρων 6(α) και 7(β) και (γ) του Τόμου Γ6, ανέφερε, οι προσφοροδότες είχαν υποχρέωση με την προσφορά τους να υποβάλουν δύο σειρές καταλόγους από τους κατασκευαστές και να συμπεριλάβουν όλο τον εξοπλισμό που αναφέρεται στα σχέδια. Πρόσθετα, οι προσφοροδότες έπρεπε να επισυνάψουν στην προσφορά τους κατάλογο εργατικού δυναμικού που θα ασχοληθεί με τη συγκεκριμένη εργασία και κατάλογο με πρόσφατες παρόμοιες εργασίες που έχουν εκτελέσει.

Η Αναθέτουσα Αρχή σημείωσε ότι στον Τόμο Γ6 προδιαγράφονται τόσο οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις των προσφοροδοτών κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς τους, όσο και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις του αναδόχου - εργολάβου, που σχετίζονται με το στάδιο εκτέλεσης του έργου.

Επίσης, ο Τόμος Γ6 σχετίζεται άμεσα με το Δελτίο Ποσοτήτων της σελίδας 1/110R, που τιτλοφορείται «*Μηχανολογικές Εργασίες και Εξοπλισμός Κουζίνας*» και για να αξιολογηθεί η τιμολόγηση και/ή το κόστος του εξοπλισμού θα πρέπει και ο εξοπλισμός αυτός να συνάδει με τις τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούνται.

Η Αναθέτουσα Αρχή, σε απάντηση του ισχυρισμού των Αιτητών για το μικρό κόστος του εξοπλισμού κουζίνας, υποστήριξε ότι σύμφωνα με πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το ουσιώδες ενός όρου, δεν κρίνεται με βάση την αξία της παράλειψης, αλλά τη σημασία που ενέχει η τήρηση του όρου στην απόφαση για κατακύρωση της προσφοράς.

Σ' ότι αφορά τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι οι όροι που απορρίφθηκε η προσφορά τους αφορά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης που ακολουθεί την αξιολόγηση και κατακύρωση της προσφοράς, ανέφερε ότι συγκεκριμένοι όροι του Τόμου Γ6 αναφέρονται σε υποχρεώσεις του προσφέροντα προς υποβολή συγκεκριμένων εγγράφων με την προσφορά του (όρος 6(α), όρος 7(γ) του Τόμου Γ6). Το γεγονός, υπέβαλε, ότι επέλεξε να μην ζητήσει την υποβολή του τύπου του Παραρτήματος 15 δεν σημαίνει ότι εξουδετέρωνε την υποβολή καταλόγου κατασκευαστών κουζίνας και καταλόγου εργατικού δυναμικού και παρόμοιων εργασιών, τα οποία ρητά απαιτούνταν στα έγγραφα του Διαγωνισμού.

Περαιτέρω η Αναθέτουσα Αρχή υποστήριξε ότι το ουσιώδες ενός όρου εξαρτάται από το κατά πόσον η τήρηση του είναι αποφασιστικής σημασίας για την κατακύρωση της προσφοράς και όχι κατά πόσο αποτελούσε όρο του συμβολαίου που ακολουθεί τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, κάτι βέβαια που δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι απαιτήσεις των όρων 6(α) και 7(γ), σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις σε περίπτωση παράλειψης υποβολής των ζητούμενων καταλόγων, τους καθιστούν ουσιώδεις όρους του Διαγωνισμού. Σημαντικές επίσης είναι και οι πρόνοιες του όρου 7.2.1 του Τόμου Α των εγγράφων του διαγωνισμού, σύμφωνα με τις οποίες οι προσφορές θα πρέπει να συνοδεύονται από όλα τα απαιτούμενα διευκρινιστικά και αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία που απαιτούνται από την Αναθέτουσα Αρχή. Η υποβολή καταλόγων εξοπλισμού στο στάδιο υποβολής των προσφορών ήταν αναγκαία, αφού μέσω της υποβολής των στοιχείων αυτών θα ελεγχθεί εάν τα υποβληθέντα πληρούν και συνάδουν με τις απαιτούμενες προδιαγραφές.

Η Αναθέτουσα Αρχή αναφορικά με το ζήτημα του εξοπλισμού κουζίνας ανέφερε ότι μέρος του αντικειμένου του έργου αφορά τη δημιουργία Καφετέριας/Εστιατορίου, η οποία θα εξυπηρετεί καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας τους επισκέπτες της Κρατικής Πινακοθήκης και κατά τις βραδινές ώρες γενικά το κοινό. Επομένως, πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες ασφάλειας και υγιεινής για την προστασία του κοινού και για το λόγο αυτό απαιτήθηκε στα έγγραφα του διαγωνισμού η υποβολή Καταλόγων Εξοπλισμού Κουζίνας και Καταλόγων Εργατικού Δυναμικού, έτσι ώστε να αξιολογηθούν στο κατά πόσον πληρούν ή όχι τις απαιτήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό για μη ικανοποίηση των συγκεκριμένων όρων του διαγωνισμού από τον επιτυχόντα η Αναθέτουσα Αρχή υποστήριξε ότι είναι

πάγια νομολογημένο ότι προσφοροδότης, ο οποίος υπέβαλε άκυρη, κατά τους όρους του διαγωνισμού προσφορά, έχει μεν έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της απόφασης για το δικό του αποκλεισμό, στερείται, όμως, εννόμου συμφέροντος να αμφισβητήσει οτιδήποτε άλλο σε σχέση με τη διαδικασία, περιλαμβανομένης της κατακύρωσης σε οποιοδήποτε άλλο προσφοροδότη.

Η προσφορά του επιτυχόντα, όπως ανέφερε η Αναθέτουσα Αρχή, αξιολογήθηκε και κρίθηκε ως εντός προδιαγραφών και ως εκ τούτου είναι έγκυρη καθότι (i) υπέβαλε τα απαιτούμενα έγγραφα εν σχέση με τον Τόμο Γ6 και (ii) κρίθηκε ότι αυτή συνήδε με τις τεχνικές προδιαγραφές.

Κατά το στάδιο της μελέτης της υπόθεσης διαπιστώσαμε ότι οι δηλώσεις ευσυνείδητης και αμερόληπτης εκτέλεσης των καθηκόντων των συμβούλων μελετητών στους οποίους ανετέθη από την Αναθέτουσα Αρχή, σε πρώτο στάδιο, η αξιολόγηση των προσφορών υπεγράφησαν η μία μεταγενέστερα της έκθεσης αξιολόγησης των προσφορών από αυτούς και η άλλη την ίδια ημερομηνία που υπέβαλαν την έκθεση τους.

Με την πιο πάνω διαπίστωση θεωρήσαμε ορθό να επανανοίξουμε την υπόθεση και να ακούσουμε τα μέρη σε σχέση με το πιο πάνω ζήτημα. Τόσο η πλευρά των Αιτητών όσο και η πλευρά της Αναθέτουσας Αρχής δέχθηκαν ότι οι πιο πάνω δηλώσεις των ιδιωτών συμβούλων/μελετητών δεν υπεγράφησαν πριν από

την ανάληψη του καθήκοντος αξιολόγησης των προσφορών, όπως προβλέπει ο Κανονισμός 21(1) των περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών (Γενικών) Κανονισμών του 2007 (Κ.Δ.Π. 201/2007) («οι Κανονισμοί»). Η Αναθέτουσα Αρχή υποστήριξε ότι η παράλειψη αυτή οφείλεται σε αβλεψία αφού οι σύμβουλοι μηχανικοί και σε προηγούμενους διαγωνισμούς υπέγραφαν τις σχετικές δηλώσεις νομότυπα.

Ο Κανονισμός 21(1) προβλέπει τα εξής:

«21.-(1) Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους ο Πρόεδρος, ο αντιπρόσωπός του, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος και τα μέλη όλων των Συμβουλιών και Επιτροπών που συστήνονται με βάση τους παρόντες Κανονισμούς, καθώς επίσης και οι ιδιώτες σύμβουλοι ή μελετητές στους οποίους ανατίθεται η αξιολόγηση προσφορών, υπογράφουν δήλωση ότι θα εκτελούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και αμεροληψία, χωρίς φόβο ή εύνοια και θα τηρούν απόλυτη εχεμύθεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους».

Είναι πρόδηλο ότι στις πρόνοιες του Κανονισμού 21(1) υπόκεινται ο Πρόεδρος και τα Μέλη όλων των Συμβουλιών και Επιτροπών που συστήνονται με βάση τους εν λόγω κανονισμούς, καθώς επίσης και οι ιδιώτες σύμβουλοι ή μελετητές στους οποίους ανατίθεται η αξιολόγηση προσφορών. Σκοπός του εν λόγω κανονισμού δεν είναι άλλος από τη διασφάλιση της αμεροληψίας των πιο πάνω οργάνων ή προσώπων, ως και η διαφάνεια στις διαδικασίες των δημόσιων διαγωνισμών.

Πέραν της πιο πάνω πρόνοιας στον Κανονισμό 21 υπάρχουν ειδικές πρόνοιες που πρέπει να τηρούνται σε περιπτώσεις που οι ιδιώτες σύμβουλοι ή μελετητές έχουν κάποια σχέση συμφέρον ή έχθρα όπως περιγράφονται στην παράγραφο (2)(α)¹ του εν λόγω Κανονισμού. Το λεκτικό του Κανονισμού 21(1) της ΚΔΠ 201/2007 με σαφήνεια ορίζει ότι η υπογραφή της δήλωσης ευσυνείδητης και αμερόληπτης εκτέλεσης καθηκόντων και αποκάλυψης τυχόν συγγένειας για να έχει άλλωστε και νόημα, γίνεται πριν την ανάληψη των καθηκόντων των ιδιωτών συμβούλων μελετητών.

Η αρχή της αμεροληψίας αποτελεί βασική αρχή του διοικητικού δικαίου, η οποία καταγράφεται και στο άρθρο 42 του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, Ν.158(Ι)/1999 το οποίο προβλέπει ότι:

«42.-(1) Κάθε διοικητικό όργανο που μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρέπει να παρέχει τα εχέγγυα της αμερόληπτης κρίσης.

(2) Δε μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρόσωπο που έχει ιδιάζουσα σχέση ή συγγενικό δεσμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με το άτομο που αφορά η εξεταζόμενη υπόθεση ή που έχει συμφέρον για την έκβασή της.

[...]».

¹ (2)(α) Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος ή ο αντιπρόσωπός του, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος ή οποιοδήποτε μέλος σε οποιοδήποτε Συμβούλιο ή Επιτροπή που συστήνεται με βάση τους παρόντες Κανονισμούς, έχει οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον, άμεσο ή έμμεσο, σε σχέση με οποιοδήποτε διαγωνισμό που οδηγεί στην ανάθεση σύμβασης ή έχει οποιαδήποτε ιδιάζουσα σχέση ή οποιαδήποτε εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγγένεια μέχρι του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει πρόδηλο οικονομικό ή άλλο συμφέρον στην εν λόγω διαδικασία, οφείλει να αποκαλύψει το συμφέρον, τη σχέση, τη συγγένεια ή την έχθρα αυτή στο οικείο Συμβούλιο ή στην Επιτροπή και να αποσυρθεί από τη σχετική συνεδρία, αφού καταγραφεί το γεγονός στα πρακτικά.

Σε σχέση με το ζήτημα της αμεροληψίας στην *Δημοκρατία ν. Σολωμού (1998)*

3 ΑΑΔ 769 σελ. 769 αναφέρθηκαν τα εξής:

*«Είναι γενική αρχή του Διοικητικού Δικαίου, ότι τα διοικητικά όργανα που μετέχουν σε μια συγκεκριμένη διοικητική διαδικασία, πρέπει να εμφανίζονται ότι ενεργούν αμερόληπτα, πράγμα το οποίο δεν μπορεί να λεχθεί, για μια περίπτωση όπου υπάρχει ειδικός δεσμός ή συγγένεια που αφορά τα πρόσωπα που είναι αναμειγμένα σ' αυτή τη διαδικασία ή στο αποτέλεσμά της. (Βλ. **Christou v. The Republic (1980)** 3 C.L.R. 437 και **Yiannoulla Louca and Another v. The Republic and Others (1989)** 3 A.A.Δ. 672.*

Στην παρούσα περίπτωση η παράλειψη των ιδιωτών συμβούλων, οι οποίοι ενεπλάκησαν στη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, να υπογράψουν τις σχετικές δηλώσεις πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους πλήττει τη νομιμότητα όχι μόνο της έκθεσης τους αλλά και όσων ακολούθησαν, δηλαδή της απόφασης της Επιτροπής Αξιολόγησης και της απόφασης του Συμβουλίου Προσφορών, εφόσον και οι δύο έλαβαν υπόψη τους την έκθεση αξιολόγησης των ιδιωτών Συμβούλων/Μελετητών. Συνεπώς η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται.

Μας απασχόλησε, παρά την πιο πάνω κατάληξή μας κατά πόσο θα εξετάζαμε τους λόγους που πρόβαλαν οι Αιτητές σε σχέση με τον αποκλεισμό τους – οι ίδιοι εισηγήθηκαν ότι σε περίπτωση ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης για το ζήτημα των δηλώσεων ευσυνειδησίας να εξετάσουμε τους λόγους ακυρότητας - καταλήξαμε όμως ότι εφόσον αυτοί αφορούν ουσιαστικά στην αξιολόγηση της προσφοράς τους η όποια αναφορά μας σ' αυτούς θα περιόριζε

τις δυνατότητες όσων νομότυπα ενδεχόμενα θα χρειαστεί να ασχοληθούν εκ νέου με το όλο ζήτημα. Άλλωστε όσα ακούστηκαν ενώπιόν μας θα πρέπει να προβληματίσει και τις δύο πλευρές.

Θεωρούμε καθήκον μας να επαναλάβουμε ότι αναμένεται σε περίπτωση αποκλεισμού προσφοροδοτών να υπάρχει επαρκής αιτιολογία και όχι να αναμένεται αυτή να αναζητείται μέσα από την σωρεία των εγγράφων που συνοδεύουν τις προσφορές.

Με βάση όλα τα πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η παρούσα Προσφυγή επιτυγχάνει και η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής ακυρώνεται.